

PER LLLEGIR L'AVEMARIA

TEXT:

Déu vos salve, Maria, plena de gràcia; el Senyor és amb Vós; beneïda sou Vós entre totes les dones i beneït és el fruit del vostre ventre, Jesús.

Santa Maria, mare de Déu; pregueu per nosaltres, pecadors, ara i en l'hora de la Nostra mort, Amén.

INTRODUCCIÓ:

L'Avemaria (en català s'escriu tot junt!), és una oració popular a la Mare de Déu, producte d'una llarga tradició al món cristià. La història d'aquesta oració és molt complexa. La seva fórmula va anar variant lentament al llarg de mil anys, del segle VI al segle XVI i la formulació actual va fixar-la el papa Pius V l'any 1568, en ocasió de la reforma litúrgica.

Des del punt de vista formal cal diferenciar tres parts en l'Avemaria. La primera (fins 'el Senyor és amb Vós') és una citació bíblica que correspon a l'Anunci del naixement de Jesús que fa l'arcàngel Gabriel (Lc 1,28). L'altre passatge bíblic: 'beneïda sou Vós entre totes les dones i beneït és el fruit del vostre ventre' és la lloança que l'Esperit Sant inspirà a Isabel quan Marià l'anà a visitar (Lc 1,42). En aquestes dues primeres parts per així dir-ho, apareix com un impuls cap al cel.

La tercera part representa una petició de socors davant la situació profundament humana del pecat i de la mort. S'acostuma a presentar com una mirada a la situació dels humans a la terra, sense por ni ressentiment, ans plena de confiança.

Teològicament, l'Avemaria expressa 'el rostre femení de Déu'. És el rostre de la Mare que acull i que acompanya. El Vaticà II (*Lumen Gentium*, 53), ha presentat Maria com: 'La primera entre els humils i els pobres del Senyor'. Maria fou una dona forta, que va conèixer la pobresa, el patiment i l'exili (Mt 2, 13-23). Com a Mare és activa i actua envers el seu Fill com intermediària del dolor dels humans.

Etimològicament, la paraula 'Maria' és composta de 'Myr' que en egipci vol dir 'l'estimada' i 'yam', una abreviatura de 'Jahvé', el déu d'Israel; per tant, l'expressió significa: 'l'estimada de Jahvé'. Però hi ha també moltes altres etimologies possibles de 'Maria'. En la civilització d'Ungarit (a l'actual Síria al segle XIII-XII, abans de Crist), hi havia una muntanya de 1.700 metres que s'anomenava 'mrym', que significa 'l'excelsa', 'l'alta' i d'aquí que en hebreu 'marom', significa 'altura'. Per tant, el nom de Maria també pot significar 'l'alta', 'l'excelsa', 'l'exaltada'. Ambdues etimologies són complementàries segons el concepte que els cristians tenen de la Mare de Déu: estimada i excelsa al mateix temps. També en hebreu 'Maryam' pot ser una paraula composta de 'Mar' (amargant) i 'Yam' (mar); de manera que el mot pot significar 'mar d'amargor', en referència a la 'mater dolorosa' al peu de la creu. El mar d'amargor seria una referència al dolor per la mort del seu Fill. I encara, hi ha altres possibilitats: 'Mir' vol dir 'il·luminació', de manera que Maria és la que il·lumina el camí de la fe. I 'Mar' en siríac vol dir 'Senyora', d'on sembla que prové l'expressió 'Nostra senyora'. En definitiva, l'etimologia resulta quelcom tan poètic com complicat de concretar.

INTERPRETACIÓ TEXTUAL:

Déu vos salve, Maria [Avemaria]: 'Salve' és, senzillament una forma llatina de salutació i d'alegria: 'jubeo te salvare' [m'alegraré que estiguis bé] és la fórmula de Ciceró per saludar. La traducció 'Déu vos salve' que inicia aquesta pregaria en català i en castellà pot portar a confusions des del punt de vista de la fe: no significa que Déu hagi de salvar Maria. Seria més correcte recuperar el mot 'Avemaria'. Per als cristians, la paraula 'Ave' aplicada a Maria és una expressió d'amistat i de confiança.

plena de gràcia: expressa l'alegria (la 'gratificació'). Maria és la persona en què el Fill de Déu es fa home i, per tant, és un temple viu; d'aquí l'alegria del cristià davant Nostra Senyora.

el Senyor és amb Vós: significa que Déu ha fet una aliança amb Maria, que li ha donat una missió i una significació especial: portar en Ella el fill de Déu.

beneïda sou Vós entre totes les dones: 'beneir', en hebreu es diu 'barak', és un mot molt habitual a l'Evangeli i que significa 'donar gràcies', 'elogiar'. Però l'elogi no és per ella mateixa, la seva excel·lència prové de ser Temple de Déu viu.

i beneït és el fruit del vostre ventre, Jesús: és una manera de dir que Maria és plenament dona i mare, en el sentit més estrictament físic. La maternitat és el misteri de la vida i invocant 'el fruit del ventre' s'insisteix en la humanitat de Jesús.

Santa Maria: A les Escriptures 'Sant' és l'altre nom de Déu. 'Sanctus' és el participi passiu del verb 'sancire', que en català significa 'estar separat'. Dient-li 'Santa' es proclama que Maria té una missió especial, ser mare de Jesús.

mare de Déu: A l'Evangeli mai no es diu que Maria sigui 'mare de Déu', sinó 'mare de Jesús' i aquest és un punt de diferenciació important entre catòlics i protestants. El concepte de Maria com a 'verge' no surt als Evangelis canònics, sinó al Protoevangeli de Jaume (un apòcrif del segle II). Però des del concili d'Èfes, (any 431), s'utilitza l'expressió 'Mare de Déu' (en grec: Theotokos; 'la que ha infantat Déu'), per expressar que la missió de Maria és especial. Mentre que tota dona té el poder de ser mare, la maternitat divina implica una entrega especial. D'aquí que per al creient la maternitat divina sigui virginal ('mater gloriosa').

pregueu per nosaltres, pecadors: Per al cristià si Maria és mare de Déu i Jesús és el Salvador del món, llavors és també mare nostra, mare de tots els humans. D'aquí que Maria sigui 'intercessora', intermediària entre els humans i Déu. El cristianisme presenta un Déu de confiança i d'amor. Maria 'prega per nosaltres' de manera eficaç per l'associació íntima entre la Mare i el Fill. Si el pecat s'entén com a separació respecte a Déu, llavors Maria és la que ens restitueix, la que ens retorna a Ell.

ara i en l'hora de la Nostra mort: L'Evangeli explica que Maria estava al peu de la creu de Jesús acompanyant el Fill sofrent (és la 'Mater dolorosa') i per això els cristians volen que Maria els acompanyi auxiliant-los en el moment més terrible dels moments terribles ('terribilium terribilissimum').

Amén: Totes les oracions cristianes acaben amb un 'Amén' (així sigui, facis). És la fórmula que expressa l'adhesió a Déu i la demanda que es realitzi la Promesa.

BIBLIOGRAFIA: Leonardo BOFF: EL AVE MARÍA: LO FEMENINO Y EL ESPÍRITU SANTO. Santander, Sal Terrae, 1982. Ed. original en portuguès, 1980